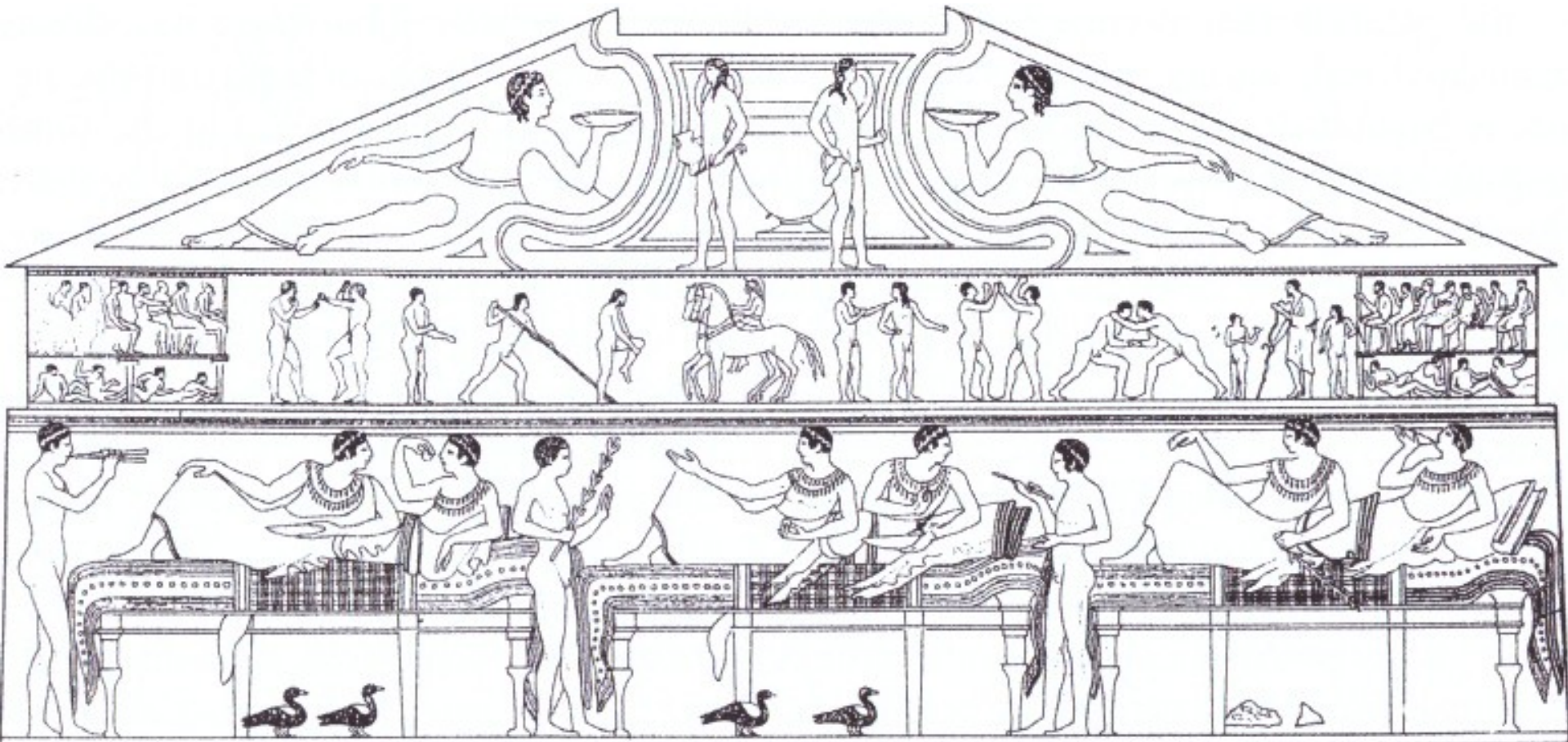

Sport Etrusků

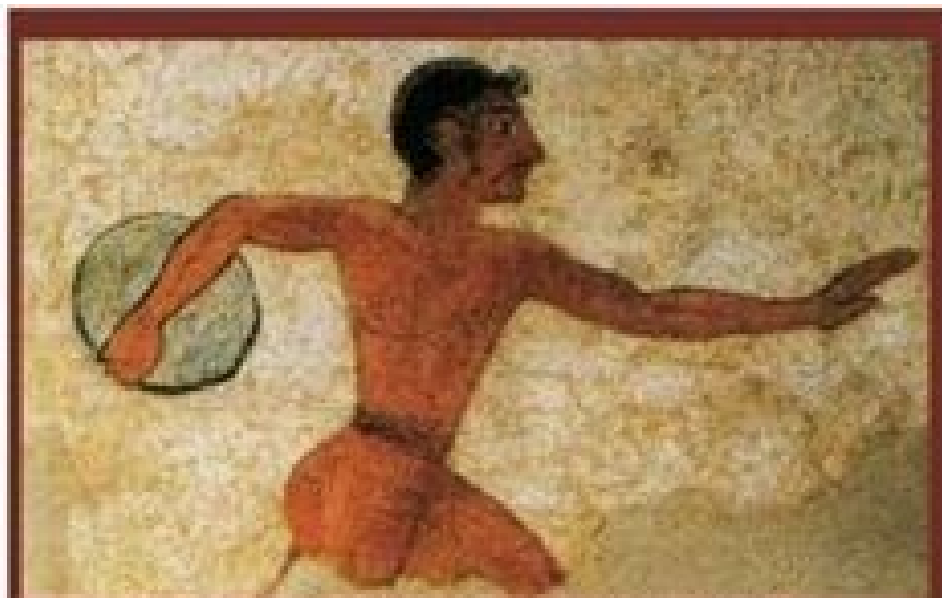
- ne-Indoevropané
- původ ?
- Tyrhénoi, Rasenna
- Toskánsko
  - Tusci
- 12 MS – kult
- králové či Lukumoni
- zemědělství, keramika, šperkařství,
- Jupiter, Juno (Uni), Minerva (Menrva), Apollón (Aplu)
- 510 BC
- 4. st. – 265 BC: Řím
- haruspicia

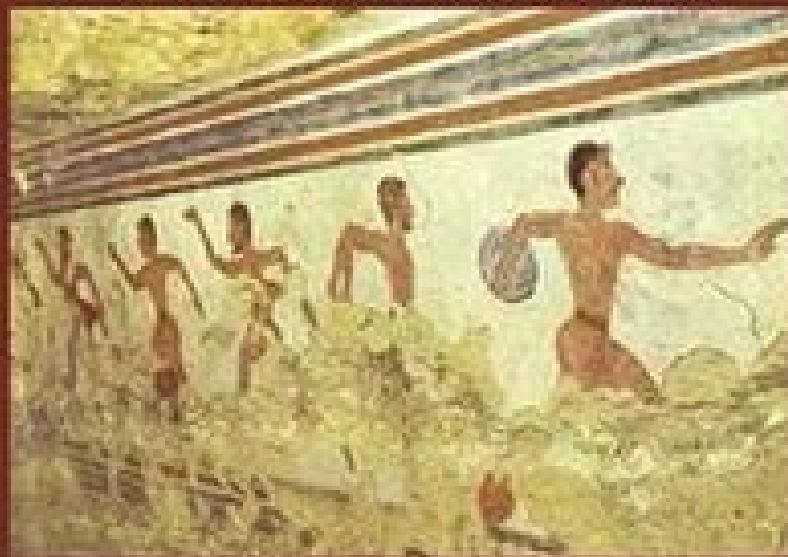
Freskové malby z tarquinské nekropole

- **výjevy:**

- každodenní život
- hostiny
- podsvětí
- sport:
  - závod vozů
  - běh
  - skok
  - hod diskem
  - hod štěpem
  - plavání
  - lov
  - skoky do vody
  - akrobacie – voltiž
  - tanec žen, mužů, ozbroj.

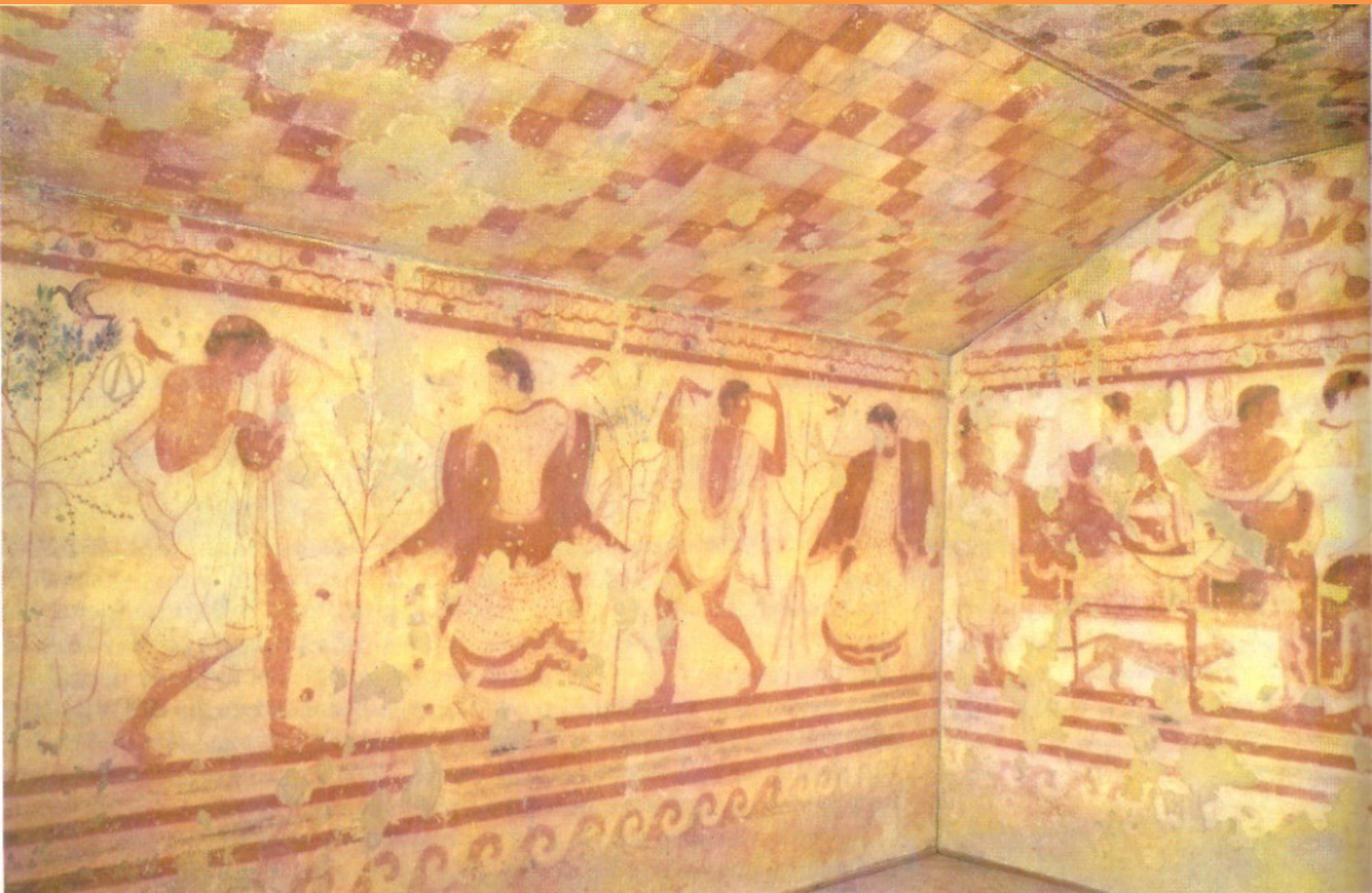
ARTE ETRUSCO: TUMBA DE LOS JUEGOS OLÍMPICOS

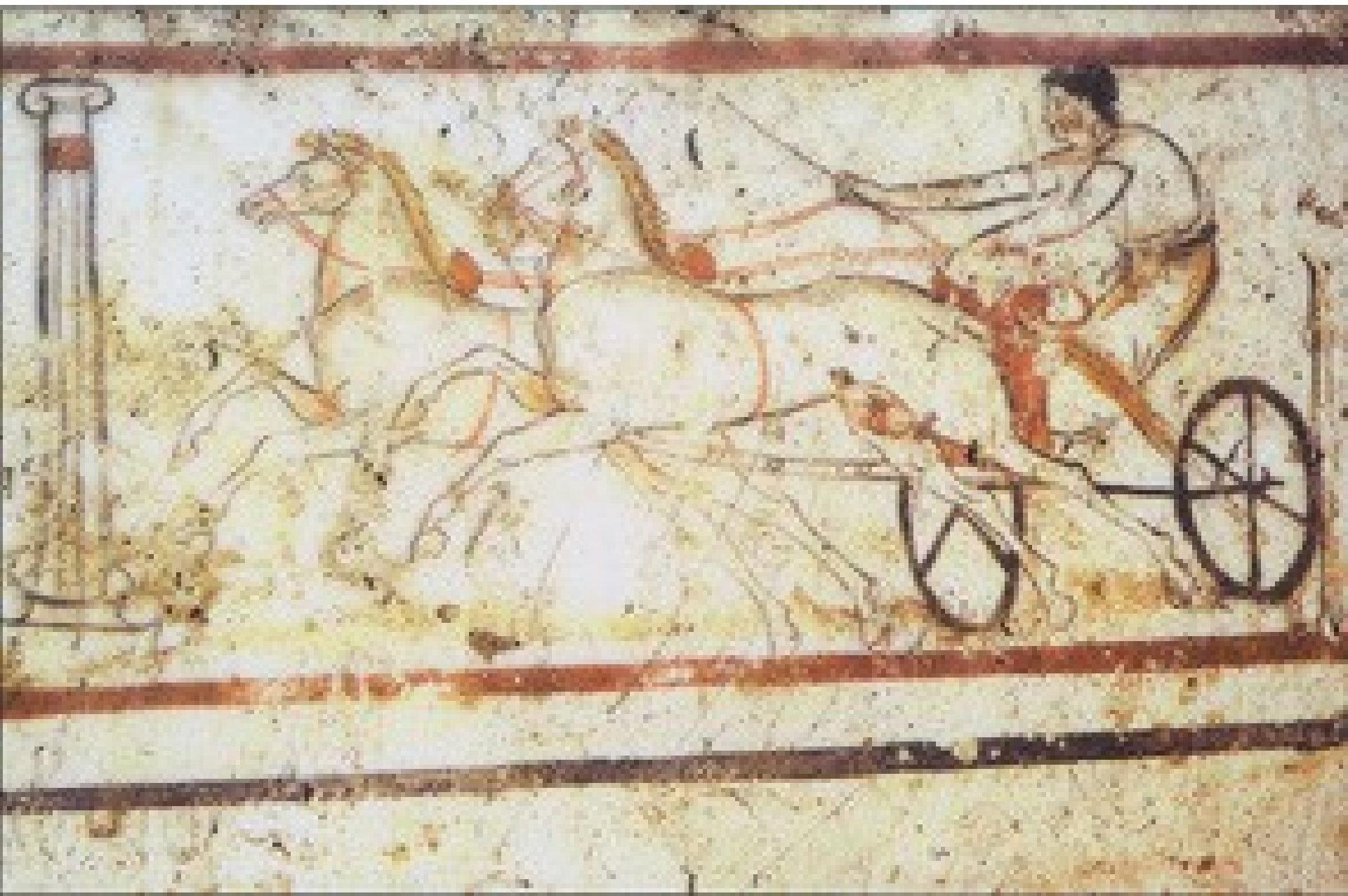

hrobky

- hrobka v Chiusi
  - závody vozů, souboje, tanec
- hrobka opice
  - zápas, akrobacie na koních
- hrobka nápisů
  - box, zápas, jezdeckví
- **hrobka augurů**
  - box, zápas, souboj maskovaného muže s plnovousem a muže se zahalenou hlavou proti zvířeti (souboj se psem)
- hrobka s býky
  - asi souboj mužů s býky
- **hrobka olympijských her (1958)**
  - závody vozů, běh, skok, disk, souboj slepého člověka s divokým zvířetem, které jej trhá na kusy...
- hrobka s triklinií
  - muž zápasící se psem, tanec
- hrobka dvojspřeží
  - 3x dvojspřeží (stanoviště – rozjezd – plná rychlost)

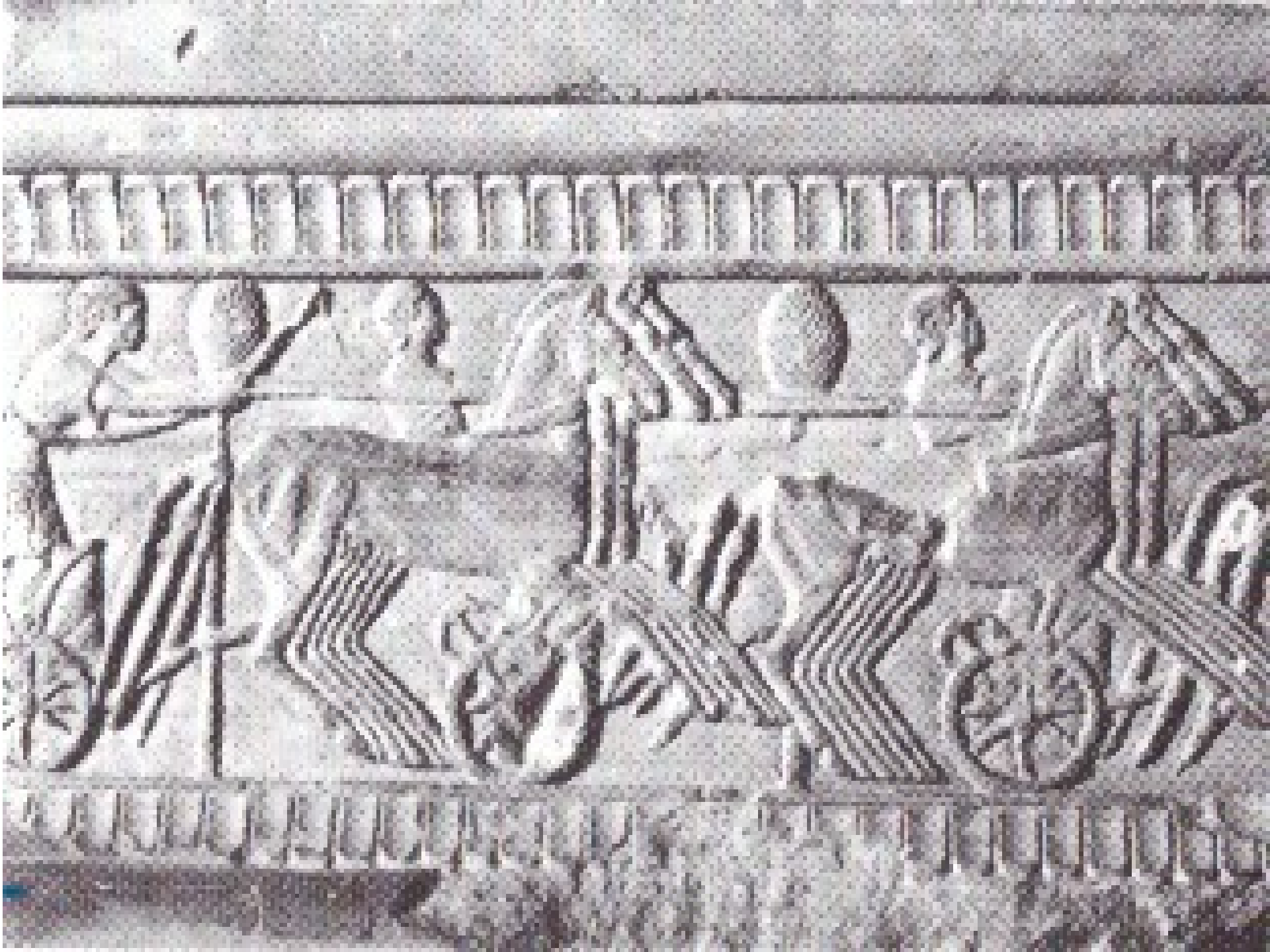
Závody vozů a jezdců

závody 4 dvojspřeží v „hrobce olympijských her“

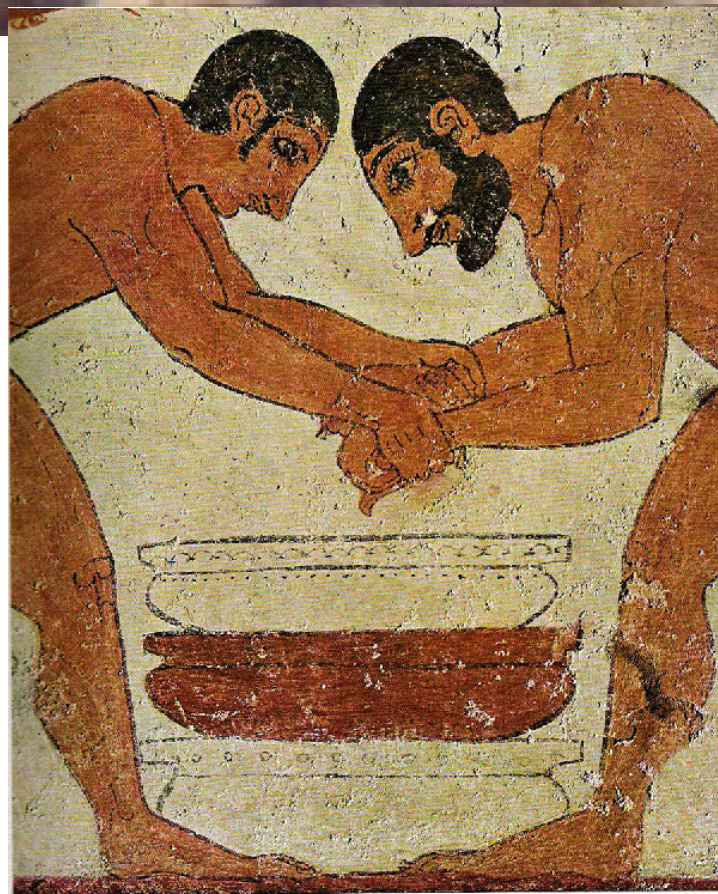

„Z dochovaného torza této malby je vidět jednoho závodníka, který drží v ruce otěže a obrací se dozadu, aby zjistil vzdálenost svého soupeře a svůj náskok před ním. Jeho tělo se naklání dopředu, vlasy prudce vlají, tvář prozrazuje vzrušené napětí. Třetí spřežení předjíždí druhé. Čtvrté spřežení je zachyceno v okamžiku nehody, když se koně vzepjali a vozataj padá z vozu dolů. Tři ženy přihlížející závodům zdvihají zděšeně ruce“ (Olivová, 1988, 157).

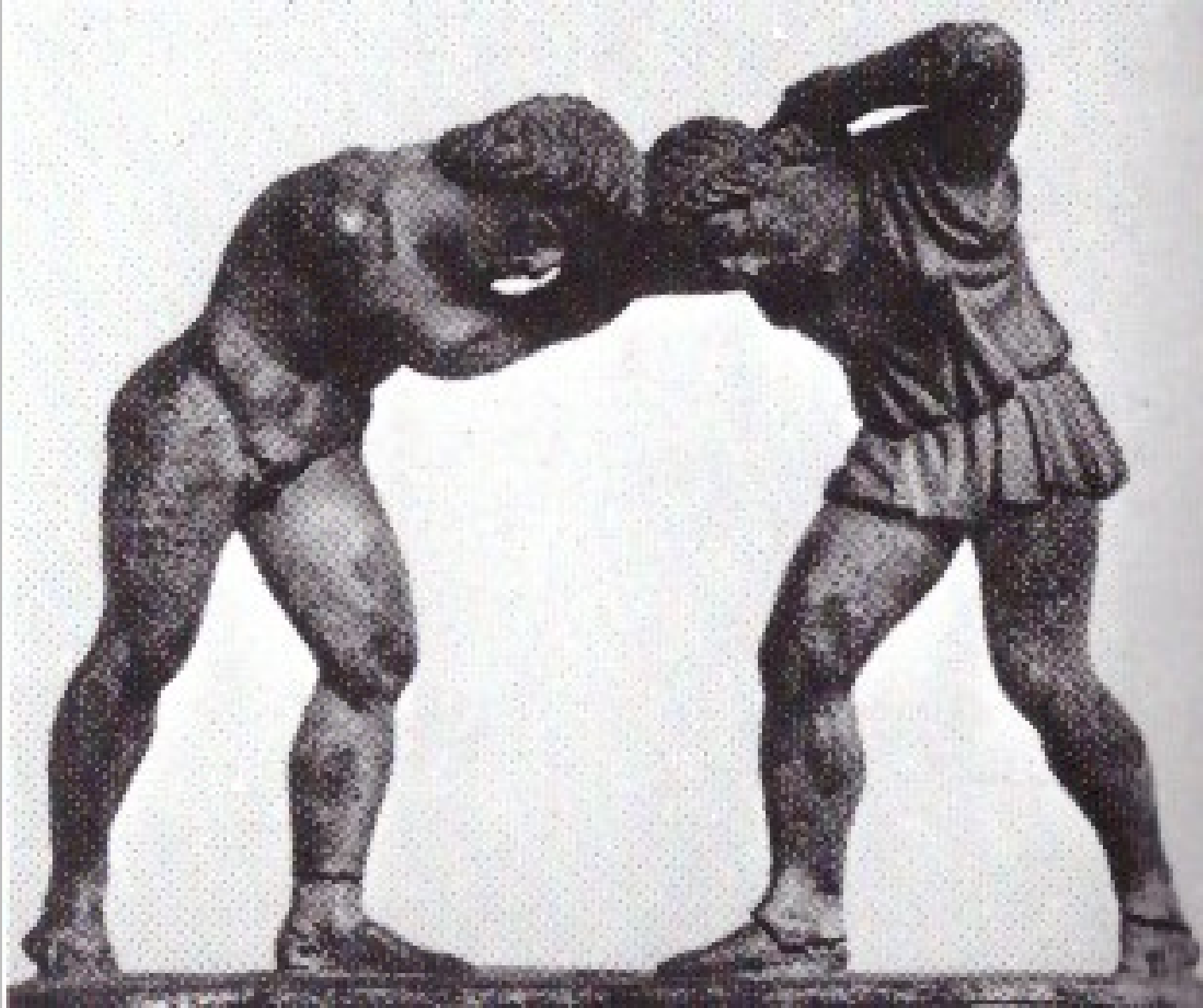
gettyimages®
DEA / G. DAGLI ORTI

**zápas
box**

- **vozy:**
  - *oppidum* **X** *husplex*
- **zápas:**
  - muži i muži s ženami
- **box:**
  - 1 či 2 rukavice
  - někdy i předměty pro zesílený úder
  - občas přilba

souboje

- mužů (na život a na smrt)
- mužů a zvířat s různými pravidly (býk, pes)

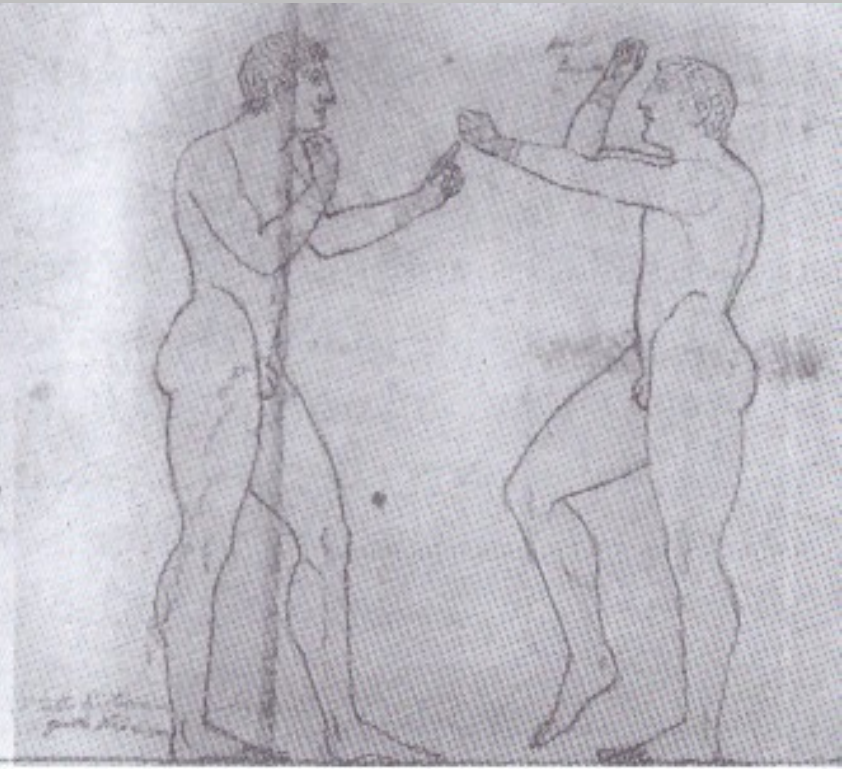

- nižší **sociální status** „sportovců“
- nahota, bederní pás, „šortky“
- umění neklade důraz na **zobrazení dokonalého těla** x Řecko
  - tělo spíše jako nutné doplnění hlavy, v menším poměru k hlavě
  - spíše **výraz obličeje** a soustředěnost na vítězství
  - výraz je jakoby drsnější
    - větší zájem Etrusků o „tvrdé“ a krvavé scény
  - nahota (i PA) byla pro Etrusky symbolem podřízení a nízkého soc. postavení **X** aristokracie – bohatý a barevný oděv
- **hudba** – tanec, box, lov, vaření, rituální bičování ...
- **zobrazení sportu:** reliéfy, vázy, malby v hrobkách, užitkové předměty, sošky, ...
- rozhodčí (hůl)
- dále též rybolov, žonglování, pravděpodobně i *hoplitodromos*

Diváctví

- oblíbenost
- speciální rozsáhlé tribuny s baldachýnem chránícím diváky před sluncem
- slavnostně oblečení muži i ženy (x ženy v Olympii)
- méně urození občané pod tribunou – nazí či špatně oblečení
  - utkání ale prožívali více – živá gestikulace ...
    - X „nuda“
- centrem měst a místem konání her (soubojů, závodů vozů ad.) byla obdélníková náměstí
- zobrazení v „hrobce olympijských her“, „hrobce dvojspřeží“

Hry

- součást kultu – náboženský charakter
- k poctě bohů a uctění zemřelých králů a aristokracie
- hry nad mohylami zemřelých králů
  - Lygdamis ze Syrakus
  - gladiátorské hry
- **váleční zajatci: ---- forma zábavy**
  - zabíjení (i několik set),
  - střet a obětování obou,
  - boj na život a na smrt a přežití nejlepších (oštěpy, dýky, meče, štíty).
- **bojovníci v soubojích** – zcela bezprávní (zajatci) **X atleti** – nižší společenská skupina **X vozatajové** – asi vyšší skupiny a aristokracie (i více oblečení) – obdobně i tanec

Literatura

PRAMENY:

- Herodotos, *Historia*. Ed. A. D. Godley (1920). Cambridge: Harvard University Press
- Titus Livius, *Ab Urbe condita*. Ed. G. Weissenborn & H. J. Müller (1898-1923). Leipzig: Teubner.
- Titus Livius, *Dějiny I*. Překl. P. Kucharský & Č. Vránek (1971). Praha: Svoboda.

SEKUNDÁRNÍ LITERATURA:

- Crowther, N. B. (2007). *Sport in Ancient Times*. Westport, Connecticut, London: Praeger.
- Christesen, P. & Kyle, D. G. (2014). *A companion to sport and spectacle in Greek and Roman antiquity*. Chichester: Wiley Blackwell.
- Olivová, V. (1988). *Sport a hry ve starověkém světě*. Praha: Artia.
- Potter, D. (2012). *The Victor's Crown: How the Birth of the Olympics and the Rise of the Roman Games Changed Sport For Ever*. London: Quercus.
- Sommer, J. (2003). *Dějiny sportu: aneb o sportech našich předků*. Olomouc: Fontána.